

Hoe BVD ondanks monitoring toch nog de kop opsteekt

Intussen werken de Nederlandse melkveehouders al ruim vier jaar aan een BVD- en IBR-vrije melkveestapel. Voor 2018 zat een heel groot gedeelte van de veehouders al vrijwillig in de monitoringsprogramma's van de GD, maar nu is het een verplichting. Verreweg de meeste veehouders weten hierdoor heel goed dat het bij diercontacten met andere bedrijven belangrijk is op de status van het andere bedrijf te letten. Maar een veehouder die goed van vertrouwen is, blijft afhankelijk van de eerlijkheid van de ander en soms leidt dat tot lastige situaties.

Hoewel een gesloten bedrijfsvoering nog altijd de gouden standaard is, zien veel veehouders zich, onder andere door regelgeving, genoodzaakt een open bedrijfsvoering te voeren. Meestal heeft dit te maken met beperking in de fosfaatrechten of in de fysiek beschikbare ruimte op een bedrijf waardoor onvoldoende eigen jongvee aangehouden kan worden. Vaarzen worden dan aangekocht of eigen jongvee wordt voor de opfokperiode bij een andere veehouder ondergebracht. Op deze jongveebedrijven staan vaak dieren van verschillende boeren, meestal van één of twee maar ook wel van meerdere bedrijven. De eigen dieren gaan uiteindelijk terug naar het bedrijf van herkomst, maar tijdens deze opfokperiode, meestal tussen de 6 en 22 maanden, komen ze in nauw contact met dieren van andere bedrijven. Infectieziekten kunnen op deze manier zeer efficiënt van melkveebedrijf naar melkveebedrijf verplaatst worden. Dit geldt zeker voor BVD waar de

acute klachten niet heel specifiek zijn, waardoor het lang kan duren voordat deze ziekte op het opfokbedrijf wordt opgemerkt.

GEZAMENLIJKE OPFOK

In de casus die besproken werd op het Infectieziekten expertpanel van 9 november 2021, duurde het een jaar voordat het duidelijk werd dat er wel degelijk BVD rondging op het gezamenlijke opfokbedrijf. De casus betreft bedrijf A, een hoog productief melkveebedrijf met een BVD-vrije status, en bedrijf B dat bezig is BVD-vrij te worden. De bedrijven kennen elkaar en besluiten gebruik te gaan maken van een gezamenlijke jongveeopfokker (bedrijf C). Bedrijf A neemt geen risico en besluit al zijn jongvee voorlopig te vaccineren met een BVD-vaccinatie waar geen booster van nodig is voordat ze naar de opfokker gaan. Bedrijf A weet hoe de situatie is op bedrijf B en dat BVD daar op dat moment actief rondgaat. De veehouder is dan ook wel verbaasd als bedrijf B toch binnen zes maanden zijn BVD-vrije status weet te behalen. Omdat hij de statussen en communicatie daarover vertrouwt, neemt bedrijf A het besluit de vaccinatie van het jongvee stop te zetten en de kalveren dus onbeschermd naar bedrijf C te brengen. Helaas is de pret van korte duur. Tijdens het volgende controlemoment bij bedrijf B blijkt het al mis te zijn. Bij het bloedonderzoek bij het jongvee worden antistoffen aangetoond. Alle dieren op het jongveebedrijf worden vervolgens getest. Er blijken twee BVD-dragers tussen te zitten, afkomstig van bedrijf B. Deze zijn echter al twaalf en achttien maanden oud. Dit gegeven is moeilijk te rijmen

TEKST MARGIT GROENEVELT, DIERGENEESKUNDIG CENTRUM ZUID OOST DRENTHE, WIEL VAN DEN EKKER, DE HERKAUWERS PRAKTIJK

met de meerdere negatieve jongveevensters daarvoor, die toch nodig zijn geweest om de BVD-vrije status te behalen. Omdat deze dieren dus ook met het niet gevaccineerde jongvee van bedrijf A in contact zijn geweest, wordt besloten het teruggekeerde, niet gevaccineerde jongvee te testen op antistoffen. De kalveren blijken allemaal positief. Omdat vanuit deze dieren ook dragers geboren kunnen worden, worden alle kalveren dertig dagen aangehouden en in een quarantainestal gehuisvest. Uiteindelijk worden uit de twintig vaarzen inderdaad drie BVD-dragers geboren.

AFSNIJROUTE

Omdat een grote uitbraak vroegtijdig werd opgespoord, bleven de uiteindelijke consequenties voor bedrijf A redelijk beperkt. Toch wilden bedrijf A en de begeleidend dierenarts erg graag weten hoe dit nu heeft kunnen gebeuren. Ze zijn verhaal gaan halen bij bedrijf B. Het bleek dat bedrijf B erg graag de BVD-vrije status wilde behalen en daarbij behoorlijk afgesneden had van de adviesroute. In plaats van het jongveevenster uit te voeren zoals de bedoeling was, namelijk bloedjes nemen van vijf willekeurige pinken tussen de zes en twaalf maanden, lieten zij de dierenarts elke zes maanden van zeven of acht pinken bloed afnemen. Deze bloedjes werden naar een ander laboratorium gestuurd voor het onderzoek en alleen de uitslagen van vijf negatieve dieren werden doorgestuurd naar de GD om te gebruiken voor de certificering. Bij navraag bij de betreffende dierenartsenpraktijk werd dit ontkend. Het is dus onduidelijk of dit met medeweten van deze praktijk gedaan werd of niet.

Omdat bedrijf A hierna wel klaar was met het gemeenschappelijke opfokken van jongvee, creëerde de veehouder thuis meer ruimte zodat hij kon overgaan op een gesloten bedrijfsvoering. Waarom iemand ervoor zou kiezen wilens en wetens fraude te plegen om de BVD-vrije status te behalen en daarmee BVD niet alleen op zijn eigen bedrijf maar ook op dat van een ander rond te laten gaan, is onduidelijk. Het is zeer makkelijk voor te rekenen waarom het lucratiever is daadwerkelijk BVD-vrij te zijn dan nog enkele jaren BVD op je bedrijf rond te laten gaan. En hoewel de meeste veehouders welwillend zijn en beseffen dat ze BVD liever kwijt dan rijk zijn, zijn er altijd een paar die liever kort door de bocht gaan. Het is als dierenarts dus ontzettend belangrijk dit soort casussen in je achterhoofd te houden wanneer een veehouder advies inwint over aankoop of gedeelde opfok. Soms is alles niet wat het lijkt.

Dit artikel is gebaseerd op de bijeenkomst van het Infectieziekten expertpanel op 9 november 2021. Het Infectieziekten expertpanel is een onafhankelijk panel met expertise over infectieziekten, zoals BVD. De panelleden zijn rundveedierenartsen, wetenschappers, medewerkers van onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven. Het panel komt twee keer per jaar bijeen. Boehringer Ingelheim Animal Health Netherlands bv faciliteert de bijeenkomsten. Meer informatie: www.ruminants-care.nl onder Kennis & Support.